

HÄNT & TÄNKT januari 2024

Det nya året har inletts med snö och kyla. Lite normal vinter, som det var förr, på 1900-talet.

Programverksamheten har kommit igång efter helgerna. Vi gläds åt det stora intresset för våra evenemang. Inom kort släpps programmet för våren.

Vår nya hemsida med bokningssystem har inneburit en stor förbättring när det gäller programverksamheten. Men det återstår en del att göra. Det går t.ex. inte att boka av på hemsidan utan det krävs ett samtal med kansliet för att göra det. Vi ber om tålmod. Ambitionen är att det ska bli så lätt och enkelt som möjligt. Det tar bara lite tid.

Som jag nämnde i det senaste infobladet ser vi en vikande byggkonjunktur. Antalet remisser från Stockholms stad rörande detaljplaner minskar. Det är en öppning för staden att fundera över processen. Och det finns tecken som tyder på att staden gör just det, det vill säga överväger att ta makten över planeringen istället för att överlåta den på byggherrarna. Det vore bra. Den nu gällande processen innebär bland annat att det byggs många nya hus i ytterstaden utan att det finns en tydlig plan för gestaltningen. För att få lönsamhet krävs det normalt att det byggs högt och tätt. Detta riskerar att leda till att värdena och särarten i många områden försvinner. För att både kunna nå ambitiösa mål för nya bostäder och skapa nya goda boendemiljöer måste staden i större utsträckning styra planeringen.

Förslaget till detaljplan för Hovings malmgård kan sägas vara resultatet av nuvarande system. Förslaget innebär att malmgården, som är av byggnadsminnesklass, byggs för och blir osynlig från vattnet. Byggherren, som har köpt byggrätten och malmgården av staden, vill förstås få ett ekonomiskt utbyte. Men det bör inte ske till priset av att malmgården förvanskas. Samfundet avstyrkte därför förslaget. Det bästa vore om staden låter köpet gå åter och ser till att Hovings malmgård bevaras och används.

Vi fick inte prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen i målet som rörde riksintresset Södra Ängby. Domstolen ansåg uppenbarligen att detaljplanen inte innebär påtaglig skada på riksintresset. Detaljplanen står alltså fast – och det är synd.

Högsta domstolen har slagit fast att samfundet har rätt att överklaga beslutet om rivning av Liljeholmsbadet. Domstolen gav också föreningen Liljeholmsbadets vänner rätt att överklaga. Detta innebär att frågan om rivningen av Liljeholmsbadet nu kommer att prövas av länsstyrelsen.

Ett avgörande av Mark- och miljööverdomstolen vad gäller vårt överklagande av detaljplanen för Uggleviksreservoaren borde komma snart. Vår bestämda uppfattning är att planen strider mot lagen.

Årsmötet äger rum den 16 april kl. 18.00–20.00 och som vanligt i börssalen. Nytt är att det blir ett mingel efteråt i Nobelmuseets restaurang, till vilket årsmötesdeltagarna är varmt välkomna mot föransmälningen.

Välkomna till vårens verksamhet!

Knut Weibull
Ordförande Samfundet S:t Erik

MEDDELANDEN FRÅN KANSLIET

Nya hemsidan!

Vår nya hemsida har fortfarande en del startproblem som vår tekniker arbetar på att lösa. Webbadressen är som tidigare, dvs www.samfundetsterik.se. Anmälan och betalning till våra medlemsprogram via hemsidan, likaså köp av medlemskap.

För att kunna köpa plats på våra arrangemang måste du vara inloggad på din medlemssida. Inloggningsknappen finner du längst upp till höger på hemsidan. Klicka på "Logga in" för att komma till ditt medlemskonto. Har du redan aktiverat ditt medlemskonto och valt lösenord är det möjligt att du redan är inloggad.

Emellanåt händer det att vi med kort varsel måste ställa in programpunkter. Om så sker, aviseras detta på vår hemsida. Vi ber er därför att regelbundet besöka vår hemsida inför ett arrangemang. Dessutom erbjuder vi emellanåt visningar och andra evenemang mellan ordinarie informationsblad. Dessa extrainsatta programpunkter annonseras via e-nyhetsbrevet och på hemsidan.

Medlemsbrev på e-post

Medlemsbrev med information från styrelse, kansli och samarbetspartners skickas ut från kansliet per e-post mellan ordinarie pappersutskick. Vill du också få dem? Skicka i så fall din e-postadress till oss. Du kan när som helst säga upp din prenumeration.

Glöm ej att uppdatera din e-postadress om denna ändras!

Uppdatera e-postadresser

För att kunna registrera medlemskap måste du ange en e-postadress. Detta gäller även för familjemedlemskap. E-postadressen ska vara personlig, dvs två personer kan inte ange samma e-postadress.

Övergången till digitala medlemsprogram.

Vi har som ni noterat övergått till digitala medlemsprogram, vilket gäller även infobladen. I enstaka undantagsfall skickar vi medlemsutskicken med reguljär post.

Nästa medlemsutskick med program för juni–sep 2024

Program för perioden juni–september 2024 beräknas vara medlemmarna tillhanda i v. 22.

Vän museer och samarbetspartners

Som ni vet stängde Medeltidsmuseet den 5 november 2023 på obestämd tid. Museet fortsätter delar av verksamheten, och har för ändamålet hyrt Storkyrkoboden med start våren 2024. Mer info kommer.

Stadsmuseet håller stängt måndagar men erbjuder övriga dagar ett rikt utbud av aktiviteter. Öppettiderna är onsdag kl 11–20, övriga dagar kl 11–17.

K.A. Almgrens sidenväveri håller öppet måndag–lördag 12–16 (söndagar stängt) Strindbergsmuseet tisdag–söndag 12–16. (måndagar stängt).

Museernas medlemsrabatter:

*10% i Stadsmuseets och Medeltidsmuseets butiker

*50% på Stadsmuseets och Medeltidsmuseets vandringar och visningar (1 biljett/medlem)

*50% på entréavgiften till K. A. Almgrens Sidenväveri, samt 10% i museibutiken *50% på entréavgiften till

Strindbergsmuseet, 10% i musei-butiken samt 20 kr rabatt på arrangemang.

KALENDARIUM februari–maj 2024

Måndag 5/2	Anmälan öppnar kl 12.00 och sker via hemsidan
Onsdag 7/2	Tessinska palatset: En rundvandring i ord och bild (föredrag)
Torsdag 15/2	Konstakning i tunnelbanan (visning)
Onsdag 21/2	Olle Engkvist – folkhemmets storbyggmästare (föredrag)
Torsdag 29/2	Oscarsteatern (visning)
Tisdag 5/3	Konstakning i tunnelbanan (visning)
Torsdag 7/3	Stockholms – en föränderlig stad (biovisning)
Torsdag 14/3	Konstakning i tunnelbanan (visning)
Tisdag 26/3	Om Tantolunden – parken i arkivet, Liljeholmskajen (föredrag/visning)
Onsdag 27/3	Why Cities Need Large Parks (föredrag)
Tisdag 9/4	Konstvisning SEB, Arenastaden (visning)
Tisdag 16/4	ÅRSMÖTE (mer info kommer)
Torsdag 18/4	Om Tantolunden – parken i arkivet, Liljeholmskajen (föredrag/visning)
Lördag 20/4	KULTURNATT 2024
Tisdag 23/4	Konstvisning SEB, Arenastaden (visning)
Lördag 4/5	Om Tantolunden – arkivet i parken (vandring)
Tisdag 7/5	Riddarholmskyrkan (visning)
Onsdag 15/5	Drottningholmsmalmen (vandring)
Onsdag 22/5	Drottningholmsmalmen (vandring)
Lördag 25/5	Om Tantolunden – arkivet i parken (vandring)
Måndag 27/5	Hovstallet (visning)
Torsdag 30/5	Tullinge trädgårdsstad och Mariefred (bussutflykt)
Måndag 3/6	Riddarholmskyrkan (visning)

Obs! Obligatorisk anmälan via hemsida www.samfundetsterik.se: tidigast **måndag 5 februari från kl 12.00**. Endast 1 plats per medlemskap.

Deltagaravgiften betalas via hemsidan vid bokning av plats.

Glöm ej att besöka vår hemsida för eventuella programändringar.

Vänligen kom ej oanmäld till medlemsaktiviteterna. Det händer emellanåt att medlemmar dyker upp oanmälda till aktiviteterna och chansar på att få plats. Detta är inte i sin ordning. Kölistorna är ofta långa och blir det lediga platser ska dessa erbjudas i turordning till dem på kölistan.

ANMÄLAN TILL PROGRAM

Anmälan till medlemsprogrammen sker via samfundets hemsida www.samfundetsterik.se tidigast **måndag 5 februari kl 12.00**.

Obs! Det är inte längre möjligt att anmäla sig via e-post eller telefon om inte särskilda skäl föreligger.

Obs! Var i tid! Vänligen var på plats minst 10 minuter innan aktuell aktivitet börjar.

TESSINSKA PALATSET: EN RUNDVANDRING I ORD OCH BILD

Om ett av Stockholms mest dolda och särpräglade palats, ritat av arkitekt Nicodemus Tessin den yngre för sig och sin familj.

Vi får en inblick i palatsets och familjens historia och gör en virtuell rundvandring med unika bilder från palatsets olika delar. Vi får se den fantastiska paradvåningen med målningar utförda av de konstnärer som dekorerade Slottet, den förtrollande barockträdgården med sin perspektivgång och hantverksskickliga detaljer.

Föreläsare är **Anders Odelius**, husföreståndare på Tessinska palatset under 9 år, författare och fotograf till boken "Tessinska palatset": En rundvandring i ord och bild.

I samarbete med Stadsmuseet

När: Ons 7 feb kl 18.00–19.30 (ca)

Var: Stadsmuseet, Sevenbomssalen, 2 tr

Kostnad: 50 kr

Anmälan: Obs! Biljetter köpes via Stadsmuseets webbsida

KONSTÅKNING

Stockholms tunnelbana kallas ibland för världens längsta konstgalleri med sina drygt 90 stationer med konst. Förutom mängden konst gör också den långa traditionen sedan 1950-talet, samt den speciella arkitekturen från 1970-talet och framåt, Stockholms tunnelbana unik i världen. Vi reser längs den blå linjen och ser fem–sex stationer.

Vår guide är konstvetaren och konstguiden **Marie Andersson**, som arbetat med konsten i tunnelbanan under drygt tjugo år.

När: Tor 15 feb kl 18.00–19.30 (ca)

Tis 5 mars kl 14.00–15.30 (ca)

Tor 14 mars kl 18.00–19.30 (ca)

Samling: T-bana Kungsträdgården, biljetthallen mot Arsenalsgatan / Kungsträdgården

Kostnad: 120 kr

OLLE ENKQVIST – FOLKHEMMETS BYGGMÄSTARE

Hör **Henrik Poppus**, aktuell med boken om Olle Engkvist, berätta om den fattige murarpojken som blev förmögen storbyggmästare i huvudstaden. Han byggde allt från Per Albinhusen i Ålsten, smulhusen i Hjorthagen och stjärnhusen i Gröndal till Bonnierhuset, Skatteskrapan och amerikanska – och bidrog samtidigt till utvecklingen av Stockholm och samhället på många andra plan. *I samarbete med Stadsmuseet*

När: Ons 21 feb kl 18.00–19.30 (ca)

Var: Stadsmuseet, Sevenbomssalen 2 tr

Kostnad: 60 kr

OSCARSTEATERN

Oscarsteatern uppfördes 1905–1906 – invigning 6 december 1906) med Isaac Hirsch som byggherre och döptes efter den då regerande monarken, Oscar II. Arkitekt av Axel Anderberg som också ritade Operan. Den nya teatern uppfördes tillsammans med Kungsbropalatset i tyskinspirerad jugendstil. Salongen rymde 1 175 platser och inreddes med vit stuck och förgyllt ornamentik i relief. Vicke Andrén hade utfört den stora plafondmålningen.

När: Tor 29 feb kl 14.00–15.00 (ca)
Samling: Kungsgatan 63, innanför entrén
Kostnad: 120 kr

STOCKHOLM – EN FÖRÄNDERLIG STAD

Anders Hanser har producerat närmare ett tusen filmer, bildspel, radio- och TV-program och har belönats bl.a. med HM Konungens guldmedalj och Dalarnas stora kulturpris. Filmen Stockholm – en föränderlig stad är en fantastisk berättelse om utvecklingen av bland andra Hammarby sjöstad, Djurgårdsstaden, Västra Kungsholmen och Hagastaden.

När: Tor 7 mars kl 17.30–19.30 (ca)
Var: Biografen Zita, salong 1, Birger Jarlsgatan 37
Kostnad: 220 kr

OM TANTOLUNDEN – PARKEN I ARKIVET

Få grönområden har lika mycket att berätta om Stockholm som Tanto: En plats vars historia vittnar om kolonirörelsens folkbildande ambitioner, om parken som plats för nöje och rekreation, om socialt utanförskap och om stadens infrastruktursatsningar. Vi får ta del av det rika arkivmaterial som skapats i takt med att Tanto utvecklats och bytt skepnad. Obs! Uppföljande vandring lördagarna 2 och 25 maj.

Med **Hampus Busk**, arkivarie vid Stadsarkivet.

I samarbete med Stadsarkivet

När: Tis 26 mars kl 13.00–14.30 (ca)
Tor 18 april kl 17.30–19.00 (ca)
Var: Sjöviksvägen 126. Hitta hit: Liljeholmens t-bana eller Årstabergets station (pendeltåget). Det finns en stor hiss på Årstabron som tar dig direkt ner till entrén på Sjöviksvägen. Alternativt buss 146 från Liljeholmens centrum till Sjöviksvägen.
Kostnad: Gratis

WHY CITIES NEED LARGE PARKS

Richard Murray berättar utifrån sin bok Why Cities Need Large Parks om stora parkers betydelse för stora städer och deras invånare.

Under den industriella revolutionen växte behovet av offentliga uterum och parker, främst för att skapa drägliga levnadsförhållanden men också för att överbrygga sociala motsättningar genom att skapa mötesplatser. På senare tid har tillkommit andra värdefulla aspekter: parkerna dämpar också effekterna av ett förändrat klimat genom att sänka temperaturer och absorbera störtregn. Kända exempel från den tiden är Bois de Boulogne i Paris, Tiergarten i Berlin och Central Park i New York. Berättelserna om parker världen runt illustrerar de många värdena.

I samarbete med Stadsmuseet

När: Ons 27 mars kl 18.00–19.30 (ca)
Var: Stadsmuseet i Stockholm, Sevenbomssalen, 2 tr
Kostnad: 60 kr

KONSTVISNING I SEB ARENASTADEN

SEB:s huvudkontor i Arenastaden har en av Skandinavien mest omfattade, nutida konstsamlingar. Över 65 nordiska konstnärer finns representerade med en blandning av enorma skulpturer, måleri, foto och videokonst, m m.

Guidar gör **Martin Joanson**, konstansvarig på SEB.

När: Tis 9 april kl 17.00–18.30 (ca)
Tis 23 april kl 17.00–18.30 (ca)
Samling: kl 16.45 vid entrén, Stjärntorget 4, Solna. Hitta hit: pendeltåg 40/41 norrut till Solna Station. Banken ligger mitt emot Solna Stations uppgång mot Friends/Mall of Scandinavia.
Obs! Medtag legitimation.
Kostnad: 120 kr

KULTURNATT 2024

Stockholms historia och stadsutveckling är frågor som intresserar och engagerar! Under Kulturnatt Stockholm 2024 håller Samfundet S:t Erik öppet hus med representanter från styrelsen närvarande. Vi arrangerar också visningar av kvarteret Cepheus' innergård och har bokrea!

Kvarteret Cepheus är det äldsta och största kvarteret i Gamla stan. På Samfundet S:t Erik initiativ sanerades det förslummade kvarteret åren 1934–1970. Under ledning av arkitekt Albin Stark revs 13 gårdshus och en sammanhängande innergård anlades, ritad av Sven A Hermelin och Inger Wedborn.

Visningstider av innergård: [kl 18.15](#), [18.45](#), [19.15](#), [19.45](#) (biljett löses på plats – obs! begränsat antal platser).

När: Lör 20 april kl 18.00–24.00
Var: Köpmangatan 5, nb (ingång från gatan)
Gamla stan
Kostnad: Fri entré

OM TANTOLUNDEN – ARKIVET I PARKEN

Som del två av besöket på Stadsarkivet vid Liljeholmskajen, vandrar vi under guidning av arkivarie **Hampus Busk** genom Tantos spännande historia. Få grönområden har lika mycket att berätta om Stockholm som Tanto: En plats som vittnar om kolonirörelsens folkbildande ambitioner, om parken som plats för nöje och rekreation, om socialt utanförskap och om stadens infrastruktursatsningar.

I samarbete med Stadsarkivet

När: Lör 4 maj kl 13.00–15.00 (ca)
Lör 25 maj kl 13.00–15.00 (ca)
Samling: Ekermanska malmgården, Ekermans gränd 3 (nära Ringvägen)
Kostnad: 120 kr

RIDDARHOLMSKYRKAN

På önskemål från flera medlemmar besöker vi Riddarholmskyrkan, de svenska kungarnas gravkyrka och Stockholms enda bevarade medeltida klosterkyrka. Här vilar bland andra de medeltida kungarna Magnus Ladulås och Karl Knutsson Bonde.

När: Tis 7 maj kl 17.00–18.00
Mån 3 juni kl 14.00–15.00
Samling: Utanför kyrkans entré
Kostnad: 120 kr

DROTTNINGHOLMSMALMEN

Med konsthistorikern **Stina Odlander Haubo** som guide vandrar vi genom Malmens och bekantar oss med dess byggnader och de människor som verkat och bott här. Från 1500-talets munkar och 1600-talets byggarbetare vid Drottningholms slott till 1900-talets namnkunniga arkitekter. Vi avslutar med ett besök i en av Malmens vackraste trädgårdar.

När: Ons 15 maj kl 14.00–16.30 (ca)
Ons 22 maj kl 17.00–19.30 (ca)

Samling: Hertigarnas stall, precis vid brofästet. Hitta hit: t-bana till Brommaplan, därefter buss 301–323, 176 eller 177 till hållplats Drottningholm.

Kostnad: 120 kr

HOVSTALLET

Hovstallet har sina historiska rötter i Gustav Vasas tid och representerar därmed ett betydande kulturarv i form av klassisk rid- och körkonst och kunglig ekipagekultur. Det är platsen för de hästar, paradvagnar, bilar, uniformer och seldon som används vid ceremoniell representation. Hovstallet låg ursprungligen på Helgeandsholmen men flyttade till sin nuvarande adress när gamla stallet revs för att ge plats för riksdagshuset.

När: Mån 27 maj kl 17.00–18.30 (ca)

Samling: Utanför entrén, Väpnargatan 1

Kostnad: 120 kr

TULLINGE TRÄDGÅRDSSTAD & MARIEFRED

Tillsammans med arkitekten **Kjell Forshed** gör vi en dagsutflykt till Tullinge trädgårdsstad och Mariefred.

Under bussfärden kommer Kjell bl a att berätta om stadsbyggande i praktiken, vad det betyder att vara sin formel trogen och vad det är som gör trädgårdsstaden till ett så attraktivt stadsbyggnadskoncept.

Lunch företas på egen hand i Mariefred. Ta gärna med dryck och matsäck.

När: Tor 30 maj kl 10.00–17.00 (ca)

Samling: Senast kl 09.45 på Slottsbacken (Ekman buss)

Kostnad: 400 kr

YTTRANDEN

Samfundet har sedan förra utskicket yttrat sig i nedanstående ärenden. Läs yttranden i sin helhet på vår hemsida under fliken ”Opinion”, www.samfundetsterik.se.

- Sommaren 10 m.m., Hovings malmgård, Södermalm, dnr 2021-14709, 20240122
- Samråd om tunnelbana mellan Fridhemsplan och Älvsjö, dnr FUT 2023-0933, 20231211
- Tussmöteshöjden, del av Enskede gård 1:1 vid kv. Släktforskaren, Gamla Östberga, dnr 2020-07379, 20231208
- Årsta 1:1, områden vid Valla torg i stadsdelen Årsta, dnr 2020-13373, 20231206
- Fiskaren mindre 14, Fiskargatan 8, Södermalm, dnr 2023-12465, 20231124
- Odde 1 m fl, Kista, dnr 2015-09817, förnyad granskning, 20231124
- Smedsbacken 25 m.fl., Ladugårdsgärdet, dnr 2021-02493, 20231121
- Hägersten 1:1 och del av Spöksonaten 1 i stadsdelen Hägersten, S-Dp 2021-04544, 20231107
- Fackverket 1, Högdalen, dnr 2020-14338, 20231106
- Södermalm 4:1 och 1:1 i Bergsgruvans park i stadsdelen Södermalm, dnr 2021-15543, 20231106
- Hammarbyhöjden 1:1 m.fl. vid Sparrmansvägen, i stadsdelen Hammarbyhöjden i Stockholm, S-Dp 2021-14117, 20231019
- Lövholmen 12 m fl, Liljeholmen, dnr 2017-13571, 20231017
- Enigheten 25 och 26 samt Hingsten 1 och 2 m.fl., Mariehäll, Bromma, dnr 2020-09402, 20231004
- Del av fastigheten Västberga 1:1 intill Lisebergsvägen, dnr 2020-14445, 20231002
- Tisaren 1 m.m., Årsta, dnr 2021-03883, 20231002

KONTAKT

Post-, besöks- och fakturaadress:
Samfundet S:t Erik, Köpmang 5, 111 31 Stockholm
Telefon: 08-21 09 24
E-post: kansli@samfundetsterik.se
Samfundet S:t Eriks styrelse nås via kansliet

KANSLI och social media

Öppettider: säkrast tisdag–torsdag kl 10.00–15.00
Bankgiro: 820-1550
Webbplats: www.samfundetsterik.se
Facebook: www.facebook.com/Samfundetsterik/